

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی گیلان
 دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت
 گروه پرستاری کودکان
 نیمسال دوم تحصیلی ۱۴۰۲-۴۰۳

عنوان درس : بهداشت مادران و نوزادان	گروه آموزشی: پرستاری	
تعداد واحد: ۰/۵ واحد (۴ جلسه ۲ ساعته) نوزادان + ۲ واحد (۱۶ جلسه ۲ ساعته) مادران	دانشکده: پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت	
تعداد گروه هدف: نفر	مدت زمان ارائه درس : ۲ ساعت در هر جلسه (دوشنبه ساعت ۱۰-۸ و سه شنبه ساعت ۱۵-۱۳)	
رشته و مقطع تحصیلی گروه هدف : ترم ۳ کارشناسی پرستاری	زمان شروع: سه شنبه ۱۴۰۲/۱۱/۱۷	
مشخصات استاد مسئول:		
نام و نام خانوادگی	رتبه	آدرس ایمیل
دکتر ملوک پورعلیزاده	دانشیار- دکتری تخصصی پرستاری	Pouralizadehm@gmail.com
مشخصات استادان/ مدرسان همکار:		
نام و نام خانوادگی	رتبه	آدرس ایمیل
دکتر زهرا بستانی	دانشیار- دکتری تخصصی بهداشت باروری	z_bostani@yahoo.com

اهداف کلی درس:

- ۱- آشنائی با ضرورت بهداشت مادر و نوزاد به عنوان یک اولویت در ارائه مراقبت های بهداشت اولیه با توجه به استراتژی های سازمان بهداشت جهانی و موازین اسلامی
- ۲- شناخت احتیاجات، مشکلات و مسائل اجتماعی، جسمی، روانی و معنوی افراد خانواده در انتظار فرزند به خصوص مادر و نوزاد
- ۳- آشنایی با مراحل طبیعی زندگی مادر و نوزاد
- ۴- آشنایی دانشجویان با خصوصیات فیزیکی و بررسی و شناخت پرستاری سیستم های بدن نوزاد و مراقبت های لازم پس از تولد و ارائه خدمات پرستاری به نوزاد سالم و نارس و خانواده آنها به منظور حفظ سلامت و پیشگیری از بروز عوارض و بیماری های نوزادان
- ۵- آشنایی با بیماری های نوزادان جهت ارائه مراقبت های لازم
- ۶- شناخت عمیق مراقبت های پرستاری در رابطه با سلامت مادر، جنین و نوزاد با استفاده از پژوهش و کاربرد مهارت های تفکر انتقادی
- ۷- تحقیق و ارائه مطالب آموزشی در راستای پیشگیری از عوارض ناشی از تغییرات بلوغ، بارداری، زایمان و یائسگی

اهداف اختصاصی درس:

از دانشجو انتظار می رود در پایان دوره:

- ۱- فیزیولوژی نوزاد (تغییرات تنفسی - تغییرات گردش خون و...) را تشریح کند.
- ۲- مشخصات فیزیکی نوزاد و مراقبت های بلافاصله بعد از تولد نوزاد را شرح دهد.
- ۳- معاینات فیزیکی نوزاد جهت بررسی نواقص مادرزادی نوزاد را توضیح دهد.
- ۴- بهداشت عمومی و مراقبت های روزانه نوزاد را بیان کند.
- ۵- تغذیه با شیر مادر و تغذیه مصنوعی نوزاد و توجهات پرستاری لازم را بیان کند.
- ۶- یکتر فیزیولوژیک نوزادان و مراقبت های پرستاری مربوطه را توضیح دهد.
- ۷- بیماری های همولیتیک نوزادان و مراقبت های پرستاری مربوطه را توضیح دهد.
- ۸- هیپوترمی در نوزادان و مراقبت های پرستاری مربوطه را شرح دهد.
- ۹- آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی زن را توضیح دهد.
- ۱۰- مفاهیم مادری و پدری، نقش والدین در اسلام و آماده سازی پذیرش نقش جدید خانواده در انتظار فرزند را تشریح کند.
- ۱۱- مراحل بلوغ، منارک و اختلال قاعدگی را شرح دهد.
- ۱۲- آموزش به مادران در مورد تشخیص حاملگی، روش های مختلف تشخیص آن، تاریخ احتمالی زایمان، لقاح و رشد و تکامل جنین را بیان کند.
- ۱۳- تغییرات طبیعی فیزیکی و روانی و خطرات دوران بارداری را شرح دهد.
- ۱۴- مراقبت های دوران بارداری را بیان کند.
- ۱۵- روش های ارزیابی سلامت جنین را توضیح دهد.
- ۱۶- ژنتیک و مشاوره ژنتیکی را توضیح دهد.
- ۱۷- علایم و مراقبت مراحل مختلف زایمان را بیان کند.
- ۱۸- روش های مختلف کاهش دردهای زایمانی را نام برده و هر کدام را توضیح دهد.
- ۱۹- شیوه های مختلف تغذیه نوزاد و تشویق مادران به تغذیه نوزاد با شیر مادر را شرح دهد.
- ۲۰- تغییرات جسمی و روحی و علایم خطر دوره بعد از زایمان را بیان کند.
- ۲۱- راهنمایی های لازم به مادر و خانواده در مورد زمان فرزندآوری مجدد و استفاده از روش های پیشگیری از بارداری را توضیح دهد.

« تقویم درس بهداشت مادر و نوزاد نیمسال دوم تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ »

جلسه	عنوان	استاد	زمان	نوع تدریس	تاریخ شروع
۱	بیان اهداف و مفهوم بهداشت مادر و نوزاد، مفهوم خدمات بهداشتی اولیه در مادران و نوزادان، شاخص های بهداشتی و استراتژی WHO در این حوزه، مفهوم پدري - مادري، پذيرش بارداری	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۲/۱۱/۱۷
۲	مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی زن	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۲/۱۱/۲۴
۳	بلوغ، منارک، سندروم پیش از قاعدگی و اختلالات قاعدگی	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۲/۱۲/۱
۴	لقاح و رشد و تکامل جنین	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۲/۱۲/۸
۵	بارداری، علائم و نشانه های بارداری، مراقبت های معمول بارداری	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۲/۱۲/۱۵
۶	تغییرات فیزیولوژیک دوران بارداری	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۲/۱۲/۲۲
۷	مراقبت پرستاری در بارداری ناراحتی جزئی دوران بارداری (علت، درمان، تدابیر پرستاری) شامل تهوع، تنگی نفس، ادم، یبوست، سوزش سر دل، رژیم غذایی)	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۳/۱/۲۱
۸	آموزش به خانم باردار در رابطه با بهداشت فردی شامل: مراقبت از پوست، خواب و استراحت، ورزش، شغل، مقاربت، برنامه واکسیناسیون دوران بارداری. مصرف دارو در بارداری (دارو های مجاز و غیر مجاز، عوارض دارویی بر جنین)	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۳/۱/۲۸
۹	آشنایی با سیستم های مختلف بدن نوزاد و فیزیولوژی آنها	دکتر ملوک پورعلیزاده	۱۳-۱۵ شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۳/۲/۱
۱۰	ژنتیک و مشاوره ژنتیک در بارداری، ارزیابی سلامت جنین	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۳/۲/۴
۱۱	- آشنایی با مشخصات فیزیکی نوزاد - مراقبتهای بلافاصله بعد از تولد - انجام معاینات فیزیکی نوزاد	دکتر ملوک پورعلیزاده	۱۳-۱۵ شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۳/۲/۸

- بررسی رفتارها و رفلکسهای نوزادی					
جلسه	عنوان	استاد	زمان	نوع تدریس	تاریخ شروع
۱۲	زایمان طبیعی و عوامل موثر	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۳/۲/۱۱
۱۳	روشهای مختلف کاهش درد در زمان زایمان	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۳/۲/۱۸
۱۴	- بهداشت عمومی و مراقبتهای روزانه نوزاد تغذیه نوزاد: - آشنایی با انواع روشهای تغذیه ای نوزاد - شیرمادرو مزایای جسمی و روانی آن برای نوزاد	دکتر ملوک پورعلیزاده	۱۳-۱۵ شنبه	کلاس آنلاین	۱۴۰۳/۲/۲۲
۱۵	مراقبت های دوران پس از زایمان (مراقبت جسمی و روانی)	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۳/۲/۲۵
۱۶	-ایکتر فیزیولوژیک و همولیتیک در نوزادان -هیپوترمی در نوزادان	دکتر ملوک پورعلیزاده	۱۳-۱۵ شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۳/۲/۲۹
۱۷	شیرمادر شامل فیزیولوژی ترشح و مزایا، موارد منع شیردهی و شیردهی در شرایط خاص، مصرف دارو در شیردهی	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۳/۳/۱
۱۸	بهداشت و تنظیم خانواده	دکتر زهرا بستانی	۱۳-۱۵ سه شنبه	کلاس حضوری	۱۴۰۳/۳/۸
۱۹	جمع بندی، پرسش و پاسخ	گروه مدرسین	۱۳-۱۵ سه شنبه	آنلاین - حضوری	۱۴۰۳/۳/۲۲

منابع اصلی درس:

۱. بهرمن و کلیگمن ، نوزادان نلسون ۲۰۰۴، ترجمه ملکی و دیگران ، انتشارات اندیشه آور ، تهران: ۱۳۸۳
۲. گلوریا لیفر. درسنامه پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان لیفر. ترجمه مهناز سنجری، مهناز شوقی. نشر جامعه نگر، تهران: ۱۳۹۲.
۴. ضیغمی کاشانی ربابه ، پرستاری بهداشت مادران و نوزادان، تهران: نشر جامعه نگر، فصل اول تا چهاردهم، ۱۳۹۹.
۵. پرستاری بهداشت مادرو نوزاد. قاضی جهانی، بهرام؛ صلاح زهی، هدایت الله؛ خجسته، فرنوش؛ نظر پور، سیما. چاپ اول، تهران: انتشارات گلبان. ۱۴۰۰.
۶. ذولفقاری، میترا؛ اسدی نوقابی، احمد علی. پرستاری بهداشت مادرو نوزاد. انتشارات بشری. چاپ یازدهم، تهران: انتشارات بشری، ۱۴۰۱.

۳. Hansen AR, Stark AR, Eichenwald EC, Martin CR. Cloherty and Stark's Manual of Neonatal Care. Ninth edition. Philadelphia, Wolters Kluwer. ۲۰۲۳

۴. Tappero EP, Honeyfield ME .Physical assessment of newborn . New York. Springer Publishing Company, ۲۰۱۹.

۵. McKinney ES, James SR., Murray Sh S, Nelson K, Ashwill J. Materna Child Nursing. Sixth Edition. Canada. Elsevier. ۲۰۲۲.

۶. Murray Sh S, McKinney ES, Holub KSh, Jones R. Foundations of Maternal-newborn and Women's Health Nursing. Elsevier. ۲۰۲۳

منابع مطالعه بیشتر:

۱. Cunningham FG. Williams's obstetrics. [edited by] F. Gary Cunningham, Kenneth J. Leveno, Steven L. Bloom, Catherine Y. Spong, Jodi S. Dashe, Barbara L. Hoffman, Brian M. Casey, Jeanne S. Sheffield. New York: McGraw-Hill Education/Medical. ۲۰۲۳.
۲. Medical and Surgical Emergencies during Pregnancy. (۲۰۲۰). In E. Chandraharan & S. Arulkumaran (Eds.), *Obstetric and Intrapartum Emergencies*. Cambridge: Cambridge University Press.
۳. Nelson-Piercy C. Handbook of obstetric medicine. ۶th edn. Boca Raton, FL: CRC Press; ۲۰۱۹
۴. Alan H. DeCherney, Lauren Nathan, T. Murphy Goodwin, Neri Laufer, Ashley S. Roman. Current Diagnosis & Treatment Obstetrics & Gynecology, ۱۱th Edition, Kindle Edition. ۲۰۲۲
۵. World Health Organization. Managing complications in pregnancy and childbirth: a guide for midwives and doctors – ۲nd ed. Geneva: WHO; ۲۰۱۷. Licence: CC BY-NC-SA ۳,۰ IGO.

تکالیف و پروژه ها:

• تکالیف طول ترم

برای تنظیم تکالیف توجه کنید لطفاً به تقویم تحصیلی نیمسال توجه کرده و زمانبندی مناسبی در تکالیف درس خود لحاظ نمایید.

شماره	عنوان تکلیف	شرح تکلیف	مهلت پاسخ دانشجویان	فیدبک مدرس	هدف از ارائه تکلیف
۱	پاسخ به تمرینهای کلاسی	تمرینهای مربوط به جلسات درس	حداکثر تا ۱۵ خرداد ۱۴۰۳	حضور و ایمیل	تکمیل یادگیری دانشجو و آشنایی با انواع وضعیتها در نوزادان
۲	ترجمه یک مقاله پژوهشی انگلیسی مرتبط با عناوین مبحث نوزادی (جلسات دکتر پورعلیزاده)	یک مقاله انگلیسی	حداکثر تا ۳۰ خرداد ۱۴۰۳	در سامانه نوید	آشنایی با انواع تحقیقات انجام شده در مراقبت از نوزادان
۳	پژوهش و تهیه کنفرانس جهت تکلیف کلاسی تحت نظارت استاد در تاریخهای تعیین شده	دانشجویان موظفند گویه‌هایی که دارای تکلیف کلاسی هستند را با هماهنگی نماینده کلاس انتخاب کنند و به گروه‌های مساوی تقسیم شوند و پس از مشورت با استاد در خصوص منابع و چگونگی تحقیق، کار کلاسی را از طریق سامانه نوید برای استاد خود جهت کنترل ارسال و در صورت لزوم تکمیل نمایند	حداکثر تا ۱۴۰۲/۳/۳۰	ارائه حضوری	یادگیری عمیق همراه پژوهش و تفکر انتقادی بر اساس کوریکولوم

نحوه ارزشیابی دانشجو و نمره مربوط به هر ارزشیابی:

الف) در طول ترم ب) پایان دوره

روش ارزشیابی	روش ارائه	نمره / درصد	تاریخ
امتحان پایان ترم (ارزشیابی تراکمی)	حضور	نمره (۸۰٪)	طبق برنامه آموزش
تکالیف کلاسی (ارزشیابی تکوینی)	بارگذاری در سامانه سما لایو	نمره (۷۵٪)	در طول ترم
ترجمه یک مقاله پژوهشی مرتبط با مبحث نوزادی بر اساس یکی از موضوعات جلسات درس (ارزشیابی تکوینی، انجام پروژه)	بارگذاری در سامانه سما لایو	نمره (۷۵٪)	از شروع ترم تا ۱۴۰۳/۳/۳۰
حضور در کلاس و مشارکت فعال	-	نمره (۵٪)	در طی ترم
جمع نمره		نمره (۱۰۰٪)	

مقررات و انتظارات از دانشجویان / شرکت کنندگان:

هر دانشجو/ شرکت کننده طی دوره ملزم به رعایت مقررات آموزشی به شرح زیر است:

- ✓ رعایت حسن اخلاق و شئونات اسلامی
- ✓ اخذ موضوعات درسی و محتوای درس
- ✓ مطالعه محتوای آموزشی
- ✓ ارائه به موقع تکالیف محول شده
- ✓ حضور و شرکت فعال در کلاس
- ✓ شرکت در آزمون میان ترم و پایان ترم